<u>सुरक्षित कारोबार (पहिलो संशोधन) ऐन, २०८१</u>

<u>प्रमाणीकरण मिति</u>

२०८१।१२।३

संवत् २०८१ सालको ऐन नं. १२

<u>सुरक्षित कारोबार ऐन, २०६३ लाई संशोधन गर्न बनेको ऐन</u>

<u>प्रस्तावना</u>: सुरक्षित कारोबार ऐन, २०६३ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

संघीय संसद्ले यो ऐन बनाएको छ।

१. **<u>संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः</u>** (१) यस ऐनको नाम "सुरक्षित कारोबार (पहिलो संशोधन) ऐन, २०८१" रहेको छ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **<u>सुरक्षित कारोबार ऐन, २०६३ को प्रस्तावनामा संशोधनः</u>** सुरक्षित कारोबार ऐन, २०६३ (यसपछि "मूल ऐन" भनिएको) को प्रस्तावनामा रहेका "सुरक्षित कारोबारका सम्बन्धमा एकीकृत कानूनी व्यवस्था गरी चल तथा अमूर्त सम्पत्ति" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "चल सम्पत्ति धितो राखी गरिने कारोबारलाई सुरक्षित बनाउने सम्बन्धमा एकीकृत कानूनी व्यवस्था गरी त्यस्तो चल सम्पत्ति" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

३. **<u>मूल ऐनको दफा २ मा संशोधनः</u>** मूल ऐनको दफा २ को,-

(१) खण्ड (क) मा रहेका "सर्वोच्च अदालतको सहमति लिई" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "न्याय परिषद्को परामर्शमा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छः-

"(ख) "अधिकारपत्र (इन्स्ट्रुमेन्ट)" भन्नाले प्रतिज्ञापत्र, विनिमेयपत्र वा अन्य विनिमेय अधिकारपत्र सम्झनु पर्छ।"

(३) खण्ड (ग) झिकिएको छ।

(४) खण्ड (झ) को सट्टा देहायको खण्ड (झ) राखिएको छः-

"(झ) "खरिद मूल्य सम्बन्धी धितोको हक (पर्चेज मनी सेक्युरिटी इन्ट्रेस्ट)" भन्नाले देहायको हदसम्मको कुनै वस्तुमा रहेको वा कुनै बौद्धिक सम्पत्ति वा बौद्धिक सम्पत्तिको इजाजतपत्र अन्तर्गत इजाजतवालाको अधिकारमा रहेको कुनै धितोको हक सम्झनु पर्छः-

(१) सम्पत्तिको पूरा वा आंशिक मूल्य सुरक्षित गर्न सोको बिक्रेताले सो हक लिएको वा आफूसँग निहित राखेको, वा

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(२) बिक्रेता बाहेक अन्य व्यक्तिले धितो लिने व्यक्तिलाई सम्पत्ति वा सोको प्रयोग उपर हक प्राप्त गराउन मूल्य वा प्रतिफल दिई निजले सो सम्पत्ति उपर धितोको हक लिएको र त्यस्तो मूल्य वा प्रतिफल जुन प्रयोजनको लागि लिएको हो, सो बापत नै प्रयोग गरेको।"

(५) खण्ड (झ) पछि देहायको खण्ड (झ१) थपिएको छः-

"(झ१) "चल सम्पत्ति" भन्नाले अचल सम्पत्ति बाहेक जडित सामान, उत्खनन्को लागि अनुमतिप्राप्त खनिज पदार्थ, कटान गरिने रुख लगायत व्यक्तिको कुनै पनि प्रकृतिको मूर्त वा अमूर्त सम्पत्ति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले भविष्यमा सिर्जना हुने सम्पत्ति, बहीखाता, मालसामान, बैङ्क खाता, धितोको सम्पत्तिबाट प्राप्त लाभ वा मुलुकबाहिर रहेको चल सम्पत्ति लगायत प्रचलित कानून बमोजिमको चल सम्पत्तिलाई समेत जनाउँछ।"

(६) खण्ड (ट) मा रहेका "अमूर्त सम्पत्तिका" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "चल सम्पत्तिका" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(७) खण्ड (ट) पछि देहायका खण्ड (ट१) र (ट२) थपिएका छन्:-

"(ट१) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ।

(ट२) "दर्ता अभिलेख" भन्नाले दफा ५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) बमोजिम खडा गरिएको दर्ता अभिलेख सम्झनु पर्छ।"

(८) खण्ड (ठ) पछि देहायको खण्ड (ठ१) थपिएको छः-

"(ठ१) "दायित्व परिपालना नभएको अवस्था" भन्नाले दायित्व वहन गर्ने व्यक्तिले पूरा गर्नु पर्ने दायित्व पूरा गर्न नसकेको अवस्था सम्झनु पर्छ र सो शब्दले धितो दिने र धितो लिने व्यक्तिबीच भएको सम्झौताको सर्त अन्तर्गत दायित्व परिपालना गर्न नसकेको मानिने कुनै अन्य अवस्थालाई समेत जनाउँछ।"

(९) खण्ड (ड) मा रहेका "अमूर्त सम्पत्तिका" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "चल सम्पत्तिका" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(१०) खण्ड (ण) को सट्टा देहायको खण्ड (ण) राखिएको छः-

"(ण) "धितो दिने व्यक्ति" भन्नाले आफ्नो वा अन्य कुनै व्यक्तिको दायित्व सुनिश्चित गर्न धितोको हक सिर्जना गर्ने गरी धितो दिने व्यक्ति सम्झनु पर्छ र सो शब्दले बहीखाता धितो दिने व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ।"

(११) खण्ड (त) को सट्टा देहायको खण्ड (त) राखिएको छः-

"(त) "धितोको सम्पत्ति" भन्नाले धितोको हक सिर्जना गर्न सक्ने चल सम्पत्ति सम्झनु पर्छ।"

(१२) खण्ड (द) को सट्टा देहायको खण्ड (द) राखिएको छः-

कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

"(द) "धितोको हक (सेक्युरिटी इन्ट्रेस्ट)" भन्नाले धितो दिने व्यक्तिले धितो दिएको चल सम्पत्ति उपर सम्झौता बमोजिम सिर्जित धितो लिने व्यक्तिको अधिकार (इन्ट्रेस्ट) सम्झनु पर्छ र सो शब्दले बहीखाता हस्तान्तरण गरी लिने व्यक्तिको अधिकार (इन्ट्रेस्ट) लाई समेत जनाउँछ।"

(१३) खण्ड (ध) र (न) झिकिएका छन्।

(१४) खण्ड (कक) र (कख) को सट्टा देहायका खण्ड (कक) र (कख) राखिएका छन्ः-

"(कक) "हस्तान्तरण गरी दिने व्यक्ति" भन्नाले बहीखाता धितोको रूपमा हस्तान्तरण गरी दिने व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

(कख) "हस्तान्तरण गरी लिने व्यक्ति" भन्नाले बहीखाता धितोको रूपमा हस्तान्तरण गरी लिने व्यक्ति सम्झनु पर्छ।"

४. **<u>मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधन</u>ः** मूल ऐनको दफा ३ को,-

(१) उपदफा (१) को,-

(क) खण्ड (क) मा देहायको स्पष्टीकरण थपिएको छः-

"<u>स्पष्टीकरण</u>ः यस खण्डको प्रयोजनको लागि "बन्धकी (हाइपोथिकेसन)" भन्नाले चल सम्पत्तिको बन्धकी सम्झनु पर्छ।"

(ख) खण्ड (ख) र (ग) को सट्टा देहायका खण्ड (ख) र (ग) राखिएका छन्ः-

"(ख) दायित्वको सुरक्षा गर्ने वा नगर्ने जुनसुकै उद्देश्यले गरिने बहीखाताको बेचबिखन, र

(ग) दायित्व सुरक्षित गर्ने वा नगर्ने जुनसुकै उद्देश्यले गरिने मालसामानको पट्टा।"

(२) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छः-

"(१क) देहाय बमोजिमको धितोको सम्बन्धमा यो ऐन लागू हुनेछः-

(क) धितोको हक सिर्जना हुँदाका बखत धितोको सम्पत्तिको रूपमा रहेको अधिकारपत्र लगायतका चल सम्पत्ति नेपालमा रहेको भएमा,

(ख) नेपालमा रहने आधार देखिएको चल सम्पत्ति वा त्यस्तो सम्पत्ति सामान्यतया एकभन्दा बढी मुलुकमा प्रयोगमा आउने गरेको र सो सम्पत्ति धितो दिने व्यक्ति नेपालमा बसोबास गरी त्यस्तो धितो नेपालमा रहेको भएमा, वा

(ग) धितोको सम्पत्तिको रूपमा रहेको बहीखाता लगायतका चल सम्पत्ति र त्यस्तो धितोको सम्पत्ति नेपालमा रहेको भएमा।"

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(३) उपदफा (२) मा रहेका "उपदफा (१) मा उल्लिखित कारोबारहरूका सम्बन्धमा" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "उपदफा (१) र (१क) मा उल्लिखित कारोबार र धितोको सम्बन्धमा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(४) उपदफा (३) मा रहेका "उपदफा (१) र (२)" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "उपदफा (१), (१क) र (२)" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

५. <u>मूल ऐनको दफा ७ मा संशोधन</u>: मूल ऐनको दफा ७ को,-

(१) उपदफा (१) र (२) को सट्टा देहायका उपदफा (१) र (२) राखिएका छन्:-

"(१) प्रारम्भिक सूचनामा कम्तीमा देहायका विवरण उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ:-

(क) धितो दिने व्यक्तिको नाम, ठेगाना र अन्य विवरण,

(ख) धितो लिने व्यक्ति वा निजको प्रतिनिधिको नाम, ठेगाना र अन्य विवरण,

(ग) धितोको सम्पत्तिसँग सम्बन्धित विवरण,

तर त्यस्तो प्रारम्भिक सूचना उत्खनन्को लागि अनुमतिप्राप्त खनिज पदार्थ, कटान गरिने रुख वा धितोको सम्पत्तिमा जडित सामानसँग सम्बन्धित भएमा सम्बन्धित अचल सम्पत्तिको विवरण समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ। क्रमसङ्ख्या अङ्कित सवारी साधनलाई सोको क्रमसङ्ख्याको आधारमा वा सामान्य तरिकाले उल्लेख गर्न सकिनेछ।

(घ) तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण।"

(२) धितो लिने व्यक्ति वा निजले अख्तियारी दिएको व्यक्तिले निजको तर्फबाट यस ऐन बमोजिम प्रारम्भिक सूचना दर्ता कार्यालयमा दर्ता गर्न सक्नेछ।"

(२) उपदफा (५) को सट्टा देहायको उपदफा (५) राखिएको छ:-

"(५) प्रारम्भिक सूचनामा भएको जानकारी दर्ता अभिलेखमा राखिएको मिति र समयपछि मान्य हुनेछ।"

६. <u>मूल ऐनको दफा ८ मा संशोधन</u>: मूल ऐनको दफा ८ को सट्टा देहायको दफा ८ राखिएको छ:-

"८. <u>सूचना अमान्य नहुने वा असर नपार्ने</u>: (१) धितो दिने व्यक्तिको यथार्थ विवरणको प्रयोग गरी दर्ता अभिलेखमा खोजी गर्दा सूचनामा भएको जानकारी प्राप्त गर्न सकिने भएमा धितो दिने व्यक्तिको विवरणमा धितो सम्बन्धी सम्झौतामा फरक नपार्ने सामान्य त्रुटि भए तापनि त्यस्तो सूचना मान्य हुनेछ।

(२) धितो दिने व्यक्तिको पहिचान सम्बन्धमा सूचनामा भएको कुनै सामान्य त्रुटिले सही पहिचान उल्लेख भएको अन्य धितो दिने व्यक्तिको हकमा सूचना प्रभावकारी हुने कुरामा असर पार्ने छैन।

(३) धितो दिने व्यक्तिको पहिचानको त्रुटि बाहेक दफा ७ को उपदफा (१) बमोजिम सूचनामा उल्लेख गर्नु पर्ने कुनै जानकारीमा भएको सामान्य त्रुटिले दर्ता

कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

अभिलेखमा मनासिब रूपमा खोजी गर्ने व्यक्तिलाई भ्रममा पार्ने स्थिति नभएसम्म त्यस्तो सूचनाको प्रभावकारितामा कुनै असर पार्ने छैन।

(४) धितोको सम्पत्तिको विवरणमा कुनै त्रुटि भई त्यस्तो सम्पत्तिको सम्बन्धमा सूचना प्रभावकारी नभएको कारणले सूचनामा पर्याप्त रूपमा उल्लेख भएको अन्य धितोको सम्पत्तिको हकमा सूचना प्रभावकारी हुने कुरामा असर पार्ने छैन।"

७. **मूल ऐनको दफा ९ मा संशोधन**: मूल ऐनको दफा ९ को उपदफा (१) मा रहेका "धितो दिने व्यक्तिले" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "धितो लिने व्यक्तिले" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

८. **मूल ऐनको दफा १० मा संशोधन**: मूल ऐनको दफा १० को उपदफा (३) मा रहेका "सूचना समाप्त हुनुभन्दा अघि वा पछि" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सूचनाको अवधि समाप्त भएपछि" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

९. **मूल ऐनको दफा ११ मा संशोधन**: मूल ऐनको दफा ११ को दफाशीर्षकमा रहेका "धितो दिने" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "धितो लिने" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

१०. **मूल ऐनको दफा १२ मा संशोधन**: मूल ऐनको दफा १२ को,-

(१) उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छः-

"(२) सूचनाले समेटेको धितोको सम्पत्तिमा थप हुने गरी वा कुनै धितो दिने व्यक्तिलाई सूचनामा समावेश गर्ने गरी सूचनामा गरिएको संशोधन त्यस्तो संशोधनबाट असर पर्ने धितो दिने व्यक्तिले अख्तियारी दिएको भएमा मात्र मान्य हुनेछ।"

(२) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (२क) थपिएको छः-

"(२क) धितोको लाभका सम्बन्धमा सम्झौता गरिसकेपछि सो सम्झौतामा उल्लिखित धितोको सम्पत्ति तथा सोबाट प्राप्त लाभलाई समेट्ने गरी संशोधन दर्ता गर्न पाउने गरी धितो दिने व्यक्तिले अख्तियारी दिएको मानिनेछ।"

(३) उपदफा (३), (४) र (५) झिकिएका छन्।

(४) उपदफा (६) र (७) मा रहेका "मितिदेखि मात्र" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "मिति र समयदेखि" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(५) उपदफा (८) को सट्टा देहायको उपदफा (८) राखिएको छः-

"(८) उपदफा (७) बमोजिमको संशोधन बाहेकको अन्य संशोधनको सूचनामा उल्लिखित प्रत्येक धितो दिने व्यक्तिले त्यस्तो संशोधन दर्ता गर्न अख्तियारी दिएको अवस्थामा मात्र निजको हकमा सो संशोधन मान्य हुनेछ।"

(६) उपदफा (९) मा रहेका "सूचनामा उल्लेख नगर्ने संशोधन" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सूचनामा उल्लेख नगर्ने गरी भएको संशोधन" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

११. **मूल ऐनको दफा १३ मा संशोधन**: मूल ऐनको दफा १३ को,-

(१) उपदफा (१) र (२) को सट्टा देहायका उपदफा (१) र (२) राखिएका छन्ः-

"(१) दर्ता नम्बरबाट प्रारम्भिक सूचनाको पहिचान हुने विवरण उल्लेख गरी दर्ता भएको निरन्तरताको विवरणले सूचनाको बहाली अवधि विस्तार गर्न सक्नेछ।

(२) सूचनाको अवधि समाप्त हुनुभन्दा छ महिना अगावै यस ऐन बमोजिम सूचना बहाल रहने अवधि थप गर्न निरन्तरताको विवरण दर्ता गर्न सकिनेछ।"

(२) उपदफा (४) र (५) झिकिएका छन्।

१२. **<u>मूल ऐनको दफा १४ मा संशोधन</u>:** मूल ऐनको दफा १४ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (ख) झिकिएको छ।

(२) उपदफा (२) को खण्ड (ग) मा रहेका "दायित्व पूरा गरिसकेको" भन्ने शब्दहरूपछि "र थप बहीखाता बिक्री सम्बन्धी कुनै प्रतिबद्धता बाँकी नरहेको" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

(३) उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छः-

"(३) समाप्तिको विवरणको दर्ता त्यस्तो विवरणको जानकारी दर्ता अभिलेखमा राखिएको मिति र समयपछि मान्य हुनेछ।"

१३. **<u>मूल ऐनको दफा १५ मा संशोधन</u>:** मूल ऐनको दफा १५ को सट्टा देहायको दफा १५ राखिएको छः-

"**१५. <u>सूचनाको प्रभावकारिता</u>:** (१) रजिष्ट्रारले देहायको अवस्था भएमा दर्ता अभिलेखमा दर्ता गर्न खोजिएको कुनै सूचना दर्ता गर्नु पर्नेछः-

(क) दर्ताका लागि कुनै शुल्क बुझाउनु पर्ने भएमा सोको भुक्तानी गरेको वा दफा १९ को उपदफा (४) बमोजिम भुक्तानीको प्रक्रिया अवलम्बन गरेको,

(ख) दर्ताका लागि यस ऐन बमोजिम प्रविष्ट गर्नु पर्ने प्रत्येक सूचना दर्ता अभिलेखमा प्रविष्ट गरेको, वा

(ग) दर्ता कार्यालयले तोकेका अन्य सूचना दर्ता अभिलेखमा प्रविष्ट गरेको।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दर्ता गर्न खोजिएको कुनै सूचना दर्ता अभिलेखमा दर्ता हुन नसकेमा सो कुराको जानकारी सूचना दर्ता गर्न खोज्ने व्यक्तिलाई विद्युतीय माध्यमबाट तत्काल दिने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(३) यस ऐन बमोजिम दर्ता गरेको सूचनाको हदसम्म मात्र त्यसरी दर्ता गरिएको सूचना प्रभावकारी हुनेछ।

(४) दर्ता अभिलेखमा सूचना दर्ता भएपछि धितो लिने व्यक्ति भनी सूचनामा पहिचान गरिएको व्यक्तिलाई देहायका विवरण खुलाई सोको जानकारी तत्काल पठाउने व्यवस्था गर्नु पर्नेछः-

(क) सूचनाको विवरण,

(ख) दर्ता अभिलेखमा सूचना दर्ता भएको मिति र समय, र

कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(ग) प्रारम्भिक सूचनाको हकमा सूचनाको दर्ता नम्बर।"

१४. **मूल ऐनको दफा १७ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा १७ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका "आफू समक्ष" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "दर्ता अभिलेखमा" भन्ने शब्दहरू राखी सोही उपदफाको खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छः-

"(ग) दर्ता अभिलेखको सूचना खोजी गर्नेको लागि पहुँचयुक्त बनाउने।"

(२) उपदफा (२), (३), (४) र (५) मा रहेका "दर्ता कार्यालयले" भन्ने शब्दहरूपछि "दर्ता अभिलेखमा" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

(३) उपदफा (६) को सट्टा देहायको उपदफा (६) राखिएको छः-

"(६) रजिष्ट्रारले दफा १५ को उपदफा (१) बमोजिम भएमा दर्ता गर्न खोजिएको सूचना दर्ता अभिलेखले स्वीकार गर्ने र यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक दर्ता गरिएको कुनै सूचना संशोधन नहुने वा दर्ता अभिलेखबाट नहटाइने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।"

१५. **मूल ऐनको दफा १८ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा १८ को सट्टा देहायको दफा १८ राखिएको छः-

"१८. **दर्ता अभिलेखबाट सूचना प्राप्त गर्न सकिनेः** (१) सूचना खोजी गर्ने व्यक्तिले दर्ता अभिलेखको सूचना देहायका आधारमा प्राप्त गर्न सक्नेछः-

(क) धितो दिने व्यक्तिको पहिचानबाट,

(ख) क्रमसङ्ख्या अङ्कित सवारी साधनको क्रमसङ्ख्याबाट, वा

(ग) प्रारम्भिक सूचनाको दर्ता नम्बरबाट।

(२) यस दफा बमोजिमको सूचनाको जानकारी प्राप्त गर्न तोकिए बमोजिमको शुल्क लाग्नेछ।

(३) दर्ता कार्यालयले उपयुक्त माध्यमबाट सूचना वा जानकारी सम्प्रेषण गर्न सक्नेछ।

(४) सूचनाको प्राप्ति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।"

१६. **मूल ऐनको दफा १९ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा १९ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छः-

"(१) प्रारम्भिक सूचना, संशोधनको सूचना, निरन्तरताको विवरण वा समाप्तिको विवरण दर्ताको लागि तोकिए बमोजिमको शुल्क लाग्नेछ।"

(२) उपदफा (२) मा रहेका "दर्ता कार्यालयले उपलब्ध गराएको" भन्ने शब्दहरू झिकिएका छन्।

१७. **मूल ऐनको दफा २१ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा २१ को उपदफा (१) मा रहेका "धितोको हकले" भन्ने शब्दहरूपछि "धितो सम्बन्धी सम्झौतामा उल्लिखित अधिकतम रकम र" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

१८. **<u>मूल ऐनको दफा २२ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा २२ को सट्टा देहायको दफा २२ राखिएको छः-

"२२. **<u>धितोको सम्पत्तिको विवरण</u>**: दफा ७ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) बमोजिम पहिचान हुने गरी उपभोग्य वस्तु बाहेक अन्य कुनै धितोको सम्पत्तिको विवरण दिएमा त्यस्तो विवरणलाई पर्याप्त मानिनेछ।

तर उपभोग्य वस्तुको धितो सम्बन्धी सम्झौताको हकमा त्यस्तो वस्तुको मूल विवरण अनिवार्य रूपमा उल्लेख गरेको हुनु पर्नेछ।"

१९. **<u>मूल ऐनको दफा २६ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा २६ को,-

(१) उपदफा (२) मा रहेका "दर्ता कार्यालयमा" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "दर्ता अभिलेखमा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छः-

"(४) मालसामान, अधिकारपत्र, लिखत वा मुद्रामाथि रहेको धितोको हक धितो लिने व्यक्तिले त्यस्तो धितो आफ्नो कब्जामा लिएर पनि परिपक्व हुन सक्नेछ। सोको लागि सूचना दर्ता गराइरहनु पर्ने छैन। त्यस्तो मालसामान, अधिकारपत्र, लिखत वा मुद्रा कब्जामा लिएका बखतदेखि नै त्यसमाथि रहेको धितोको हक परिपक्व हुनेछ र सो कब्जा कायम रहेसम्म हक कायम रहनेछ।"

(३) उपदफा (५), (६) र (७) झिकिएका छन्।

(४) उपदफा (८) को सट्टा देहायको उपदफा (८) राखिएको छः-

"(८) नासोमा लिने व्यक्तिको जिम्मामा मालसामान रहेका बखत निजले सो मालसामानलाई समेट्ने गरी लिखत जारी गरेको रहेछ भने त्यस्तो लिखत उपर धितोको हक परिपक्व गराएर पनि त्यस्तो मालसामानमाथि रहेको धितोको हकलाई परिपक्वता प्रदान गर्न सकिनेछ।"

(५) उपदफा (९) मा रहेका "धितोको हक समेतलाई" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "धितोको हक लिखतमा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(६) उपदफा (१०) को सट्टा देहायको उपदफा (१०) राखिएको छः-

"(१०) कुनै बहीखाता, अधिकारपत्र वा अन्य भुक्तानीको अधिकारमा धितोको हक रहेको धितो लिने व्यक्तिसँग हस्तान्तरणको प्रक्रियाबिना नै त्यस्तो भुक्तानीलाई सुरक्षित गर्ने वा समर्थन गर्ने व्यक्तिगत वा साम्पत्तिक अधिकारको सुविधा हुनेछ। त्यसरी सुविधा हस्तान्तरण हुने भएमा धितो प्रदान गरिएको व्यक्तिलाई प्रचलित कानून बमोजिम हस्तान्तरण गर्नु धितो दिने व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ।"

२०. **<u>मूल ऐनको दफा २७ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा २७ को उपदफा (२) को सट्टा देहायको उपदफा (२) राखिएको छः-

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

"(२) धितो लिने व्यक्तिले परिपक्व बनाइएको धितोको हक हस्तान्तरण गरेमा त्यस्तो धितो लिने व्यक्तिबाट हस्तान्तरण गरी लिने व्यक्तिले त्यस्तो धितोको हकको परिपक्वतालाई निरन्तरता दिनको लागि यस ऐन बमोजिम सूचना दर्ता गराइरहनु पर्ने छैन।"

२१. <u>**मूल ऐनको दफा २८ मा संशोधन**</u>: मूल ऐनको दफा २८ को सट्टा देहायको दफा २८ राखिएको छः-

"२८. <u>**एउटै धितोको सम्पत्तिमा रहेको धितोको हकको प्राथमिकता**</u>: (१) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक एउटै धितोको सम्पत्तिमा रहेको प्रतिस्पर्धी धितोको हकको प्राथमिकता देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) परिपक्व भएको धितोको हकमध्ये जुन धितोको हकको प्राथमिकताको समय अगाडि छ सोही धितोको हक,

(ख) परिपक्व भएको तथा परिपक्व नभएको धितोको हकमध्ये परिपक्व भएको धितोको हक, र

(ग) परिपक्व नभएको धितोको हकमध्ये धितोको सम्पत्तिसँग पहिले आबद्ध हुने धितोको हक।

तर परिपक्व नभएको धितोको हक एकै समयमा धितोको सम्पत्तिसँग आबद्ध भएको भए पहिले भएको धितो सम्झौताबाट कायम भएको धितोको हकले प्राथमिकता पाउनेछ।

(२) धितोको हक पछिल्लो समयसम्म आबद्ध नभई निरन्तर रूपमा परिपक्व भएको खण्डमा पहिले दर्ताद्वारा परिपक्व भएको धितोको हकमा त्यसरी दर्ता गरेको समय नै प्राथमिकताको समय हुनेछ।

(३) निरन्तर रूपमा परिपक्व भएको खण्डमा पहिले कब्जामा लिई परिपक्व भएको धितोको हकमा त्यसरी परिपक्व भएको समय नै प्राथमिकताको समय हुनेछ।

(४) कुनै बैङ्कमा रहेको बैङ्क खातामा सो बैङ्कको परिपक्व भएको धितोको हक रहेको भए त्यस्तो धितोको हक सो बैङ्क खातामा रहेको परिपक्व भए वा नभएको अन्य कुनै धितोको हकभन्दा प्राथमिकतामा रहनेछ।

(५) धितोको सम्पत्तिको सम्बन्धमा कायम भएको दर्ता वा परिपक्वताको मिति नै सो धितोको सम्पत्तिबाट प्राप्त लाभको हकमा पनि सोही दर्ता वा परिपक्वताको मिति कायम भएको मानिनेछ।"

२२. <u>**मूल ऐनको दफा २९ मा संशोधन**</u>: मूल ऐनको दफा २९ को सट्टा देहायको दफा २९ राखिएको छः-

"२९. <u>**लियनको अधिकार उपर धितोको हकको प्राथमिकता**</u>: कुनै लियन सम्बन्धी सूचना दर्ता अभिलेखमा दर्ता भएमा त्यस्तो लियन पछिल्लो प्राथमिकताको समय भएको कुनै धितोको हक तथा अन्य कुनै परिपक्व नभएको धितोको हकभन्दा प्राथमिकतामा रहनेछ।

कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

परिपक्व गरिएको धितोको हक दर्ता अभिलेखमा कुनै सूचना दर्ता नभएको जुनसुकै लियनभन्दा अघिल्लो प्राथमिकताको क्रममा रहनेछ।

तर त्यस्तो लियन अघिल्लो प्राथमिकताको समय भएको कुनै परिपक्व धितोको हकभन्दा पछिल्लो प्राथमिकताको क्रममा रहनेछ।"

२३. **मूल ऐनमा दफा २९क. थप**ः मूल ऐनको दफा २९ पछि देहायको दफा २९क. थपिएको छः-

"२९क. **असुरक्षित दाबी उपर धितोको हकको प्राथमिकता**ः कुनै परिपक्व भएको धितोको हक कर्मचारी तथा कामदारलाई भुक्तान गर्न बाँकी रकम, बक्यौता कर लगायत नेपाल सरकारलाई भुक्तान गर्न बाँकी रकम जस्ता प्राथमिकतामा पर्ने दाबी लगायत कुनै पनि असुरक्षित दाबीभन्दा प्राथमिकतामा रहनेछ।"

२४. **मूल ऐनको दफा ३० मा संशोधन**ः मूल ऐनको दफा ३० को सट्टा देहायको दफा ३० राखिएको छः-

"३०. **धितोको सम्पत्ति खरिद गर्दाको असर**ः (१) धितोको हक रहेको कुराको जानकारीबिना र त्यस्तो हक परिपक्व हुनुअगावै कुनै खरिदकर्ताले सो धितोको सम्पत्ति बापत मूल्य तिरी खरिद गरेको भए त्यस्तो खरिदकर्ताले त्यस्तो धितोको सम्पत्ति कुनै पनि धितोको हकबिना प्राप्त गर्नेछ।

(२) उपदफा (१) को सर्वसामान्यतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी देहायका कुरामा देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) कुनै व्यक्तिले नियमित व्यावसायिक कारोबारको सिलसिलामा बिक्री गर्ने बिक्रेताबाट कुनै मालसामान खरिद गर्दा धितोको हकको उल्लङ्घन हुन्छ भन्ने कुराको जानकारीबिना खरिद गरेको भएमा निजले धितोको हकबिना नै त्यस्तो मालसामान प्राप्त गरेको मानिनेछ।

(ख) उपभोग्य वस्तु खरिद गर्ने व्यक्तिले धितो सम्बन्धी हकको जानकारीबिना र उपभोग्य वस्तु समावेश गर्ने सूचना दर्ता गर्नुअगावै त्यस्तो उपभोग्य वस्तु खरिद गरेमा त्यस्तो वस्तुमा रहेको धितोको हक परिपक्व भए वा नभए पनि सो व्यक्तिले त्यस्तो वस्तु धितोको हकबिना नै प्राप्त गर्नेछ।

(ग) क्रमसङ्ख्या अङ्कित सवारी साधन खरिद गर्ने व्यक्तिले सो सवारी साधनमा रहेको धितोको हकको जानकारीबिना वा दर्ता गरिएको सूचनामा सो सवारी साधनको क्रमसङ्ख्या विवरण उल्लेख नगरेको वा गलत ढङ्गले उल्लेख गरेको भएमा त्यस्तो व्यक्तिले त्यस्तो क्रमसङ्ख्या अङ्कित सवारी साधन धितोको हकबिना नै प्राप्त गर्नेछ।"

२५. **मूल ऐनको दफा ३१ मा संशोधन**ः मूल ऐनको दफा ३१ को सट्टा देहायको दफा ३१ राखिएको छः-

"३१. **इजाजत वा पट्टाको हकमा असर नपार्ने**ः (१) कुनै व्यक्तिले धितोको सम्पत्तिमा निहित धितोको हकको जानकारीबिना त्यस्तो धितोको हक परिपक्व हुनुअगावै सो सम्पत्ति

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

इजाजत वा पट्टामा लिएकोमा त्यस्तो धितोको सम्पत्तिमा रहेको धितोको हकले निजको सो धितोको सम्पत्तिमा रहेको इजाजत वा सो उपरको पट्टाको हकमा कुनै असर पार्ने छैन।

(२) नियमित व्यावसायिक कारोबारको सिलसिलामा कुनै किसिमको धितोको सम्पत्तिको इजाजत वा पट्टामा दिने व्यक्तिबाट त्यस्तो धितोको सम्पत्तिको इजाजत वा पट्टा लिँदा धितोको हकको उल्लङ्घन हुन्छ भन्ने कुराको जानकारीबिना कुनै व्यक्तिले त्यस्तो धितोको सम्पत्तिको इजाजत वा सो सम्पत्ति पट्टामा लिएकोमा त्यस्तो धितोको सम्पत्ति उपर धितोको हक परिपक्व भए तापनि धितोको सम्पत्तिमा पाएको इजाजत वा सो सम्पत्तिको पट्टाको हकमा कुनै असर पार्ने छैन।

(३) क्रमसङ्ख्या अङ्कित सवारी साधन पट्टामा लिने व्यक्तिले सो सवारी साधनमा रहेको धितोको हकको जानकारीबिना पट्टामा लिएको भएमा वा दर्ता गरिएको सूचनामा सोको क्रमसङ्ख्या विवरण उल्लेख नगरेको वा त्यस्तो विवरण गलत ढङ्गले उल्लेख गरेको भएमा त्यस्तो क्रमसङ्ख्या अङ्कित सवारी साधनमा रहेको धितोको हकले निजको पट्टाको हकमा कुनै असर पार्ने छैन।"

२६. **<u>मूल ऐनको दफा ३३ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ३३ को उपदफा (३) को सट्टा देहायको उपदफा (३) राखिएको छः-

"(३) मूल धितोको सम्पत्तिमा धितोको हक परिपक्व भएकोमा त्यस्तो मूल धितोबाट प्राप्त लाभ उपर पनि धितोको हक परिपक्व हुनेछ।

तर देहायको अवस्थामा बाहेक धितो दिने व्यक्तिले प्राप्त गरेको लाभ सो लाभ प्राप्त गरेको मितिले एक्काइसौँ दिनदेखि सो लाभमा रहेको धितोको हक परिपक्व हुने छैनः-

(क) दर्ता गरिएको सूचनाले सुरुको धितोको सम्पत्ति समेटेमा र त्यस्तो सुरुको धितोको सम्पत्तिबाट प्राप्त भएको लाभ नगद लाभ भएमा वा सुरुको सूचनामा जुन प्रकृतिको लाभ उल्लेख गरिएको थियो, सोही प्रकृतिको लाभ प्राप्त भएमा, वा

(ख) बीस दिनको समयावधि समाप्त हुनुअगावै जुनसुकै तरिकाले त्यस्तो लाभ उपर धितोको हक परिपक्व गराइएको भएमा।"

२७. **<u>मूल ऐनको दफा ३५ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ३५ को खण्ड (ख) को सट्टा देहायको खण्ड (ख) राखिएको छः-

"(ख) खरिद मूल्य सम्बन्धी धितोको हक लिने व्यक्तिले सूचना दर्ता गराउनुअगावै अर्को कुनै व्यक्तिले मौज्दातमा रहेको मालसामान वा घरपालुवा पशुपक्षी उपर धितोको हक लिई सूचना दर्ता गराएको भए तापनि खरिद मूल्य सम्बन्धी धितोको हक लिने व्यक्तिले लिखित रूपमा त्यस्तो मालसामान वा घरपालुवा पशुपक्षीको विवरण सहित निजको खरिद मूल्य सम्बन्धी हक रहेको जानकारी गराएमा।"

२८. **<u>मूल ऐनको दफा ३७ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ३७ को,-

(१) उपदफा (६) को सट्टा देहायको उपदफा (६) राखिएको छः-

"(६) यस ऐन बमोजिम दर्ता गराउनु पर्ने लियनको सम्बन्धमा सूचना दर्ता गराउनुअगावै जडित सामानमा रहेको धितोको हक परिपक्व गराउन सूचना दर्ता गरिएमा जडित सामानमाथिको परिपक्व धितोको हकले लियन उपर प्राथमिकता पाउनेछ।"

(२) उपदफा (७) मा रहेका "पाँच दिनभित्र" भन्ने शब्दहरूपछि "धितोको हक परिपक्व गराउन" भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

२९. <u>मूल ऐनको दफा ३८ मा संशोधन</u>: मूल ऐनको दफा ३८ को सट्टा देहायको दफा ३८ राखिएको छः-

"**३८. <u>कृषिजन्य उत्पादन</u>**: धितो दिने व्यक्तिको कब्जामा रहेको अचल सम्पत्ति वा त्यस्तो अचल सम्पत्ति उपर रहेको निजको हकलाई प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता गरी राखेको अवस्थामा त्यस्तो अचल सम्पत्तिमा रहेको कृषिजन्य उत्पादन उपरको परिपक्व धितोको हकले त्यस्तो सम्पत्तिको धनी वा बन्धकी लिने व्यक्तिको हक उपर प्राथमिकता पाउनेछ।"

३०. <u>मूल ऐनको दफा ३९ मा संशोधन</u>: मूल ऐनको दफा ३९ को उपदफा (३) मा रहेको "सुरक्षित" भन्ने शब्द झिकिएको छ।

३१. <u>मूल ऐनको दफा ४० मा संशोधन</u>: मूल ऐनको दफा ४० को उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छः-

"(४) धितोको सम्पत्ति मिश्रित सामान हुनुभन्दा अगावै दर्ताबाट सो धितोको सम्पत्तिमा रहेको धितोको हक परिपक्व भएको भए उत्पादन वा समूहसँग आबद्ध रहेको धितोको हकमा मिश्रित सामान उल्लेख भएको वा नभएको भए तापनि सूचना दर्ता निरन्तर परिपक्व हुनेछ। उत्पादन वा सोको समूह उपरको धितोको हकको प्राथमिकता मिश्रित भएको धितोको सम्पत्ति उपर रहेको धितोको हकको प्राथमिकताको समयदेखि गणना गरिनेछ।"

३२. <u>मूल ऐनको दफा ४२ मा संशोधन</u>: मूल ऐनको दफा ४२ को,-

(१) उपदफा (१) को सट्टा देहायको उपदफा (१) राखिएको छः-

"(१) कुनै व्यक्तिले बहीखातामा रहेको आफ्नो केही वा सबै अधिकार हस्तान्तरण गर्न सक्नेछ।"

(२) उपदफा (३) पछि देहायका उपदफा (३क) र (३ख) थपिएका छन्:-

"(३क) बहीखाता हस्तान्तरण गरी दिने व्यक्तिको अधिकार कुनै पनि प्रकारले सीमित गर्ने गरी दायित्व वहन गर्ने व्यक्ति वा अन्य कुनै व्यक्तिसँग भएको सम्झौतामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यस्तो बहीखाता हस्तान्तरण प्रभावकारी हुनेछ।

(३ख) बहीखाता हस्तान्तरण गरी दिने व्यक्तिले गरेको सम्झौताको उल्लङ्घनका सम्बन्धमा हस्तान्तरण गरी दिने वा लिने व्यक्ति बाहेक अन्य कुनै व्यक्ति उत्तरदायी हुने छैन र हस्तान्तरण सम्झौताको अर्को पक्षले सम्झौताको उल्लङ्घन गरेको आधारमा मात्र

कानून न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

बहीखाता वा बहीखाता हस्तान्तरणको सम्झौताबाट सिर्जित दायित्वबाट उन्मुक्ति पाउने छैन।"

३३. **<u>मूल ऐनमा दफा ४२क. थप</u>**: मूल ऐनको दफा ४२ पछि देहायको दफा ४२क. थपिएको छः-

"४२क. **<u>बहीखाता सङ्कलन गर्न सक्ने</u>**: बहीखाताको पूर्ण हस्तान्तरण अन्तर्गत हस्तान्तरण गरी लिने व्यक्तिले हस्तान्तरण वा सङ्कलनको अधिकार प्रयोग गर्ने सम्बन्धमा यस ऐनमा गरिएको व्यवस्थाको अधीनमा रही निजले भुक्तानी बाँकी भएपछि जुनसुकै समयमा अदालती कारबाहीबिना नै सिधै सो बहीखाता सङ्कलन गर्ने कारबाही चलाउन सक्नेछ।"

३४. **<u>मूल ऐनको दफा ४४ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ४४ मा रहेका "लियनहोल्डरको हकको सम्बन्धमा" भन्ने शब्दहरू र "लियनहोल्डरको हक सम्बन्धी सूचना दर्ता कार्यालयमा" भन्ने शब्दहरूको सट्टा क्रमशः "लियनको सम्बन्धमा" र "लियनको सूचना दर्ता अभिलेखमा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

३५. **<u>मूल ऐनमा दफा ४५क. थप</u>**: मूल ऐनको दफा ४५ पछि देहायको दफा ४५क. थपिएको छः-

"४५क. **<u>सूचनामा प्राथमिक अधिकार</u>**: धितोमा अधिकार प्रयोग गर्नुअघि धितो लिने व्यक्तिले सो धितोमा प्राथमिक अधिकार रहेको अन्य धितो लिने व्यक्तिलाई सूचना दिनु पर्नेछ। पहिलो प्राथमिकतामा रहेको धितो लिने व्यक्तिले कार्यान्वयन प्रक्रिया सम्पन्न गर्नुअघि जुनसुकै बखत सो कार्यान्वयन प्रक्रियालाई स्वीकार गरी अगाडि बढाउन सक्नेछ।"

३६. **<u>मूल ऐनको दफा ४६ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ४६ को उपदफा (४) मा रहेका "अन्य अमूर्त सम्पत्ति" भन्ने शब्दहरू र "अन्य मूर्त सम्पत्तिका" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "अन्य भुक्तानीको अधिकार" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

३७. **<u>मूल ऐनको दफा ४७ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ४७ को उपदफा (४) झिकिएको छ।

३८. **<u>मूल ऐनको दफा ४८ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ४८ को,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका "लिखित रुपमा स्वीकृति दिएको अवस्थामा दायित्वको परिपालन नभएको अवस्थामा पनि" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "दायित्वको परिपालन नगरेको अवस्थामा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) उपदफा (२) र (३) झिकिएका छन्।

३९. **<u>मूल ऐनको दफा ५० मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ५० को,-

(१) उपदफा (४) को सट्टा देहायको उपदफा (४) राखिएको छः-

"(४) धितोको सम्पत्ति छिट्टै सड्ने, गल्ने भई वा सोको मूल्यमा तुरुन्तै गिरावट आउने प्रकृतिको भई सूचना दिन व्यावहारिक नहुने भएकोमा बाहेक धितो लिने व्यक्तिले धितोको सम्पत्ति सार्वजनिक रूपमा बिक्री गर्ने समय र स्थान वा निजी रूपमा बिक्री वा अन्य कुनै तवरले बेचबिखन गर्ने समयको मनासिब जानकारी धितो दिने व्यक्ति वा धितोको सम्पत्तिमा अधीनस्थ परिपक्व धितोको हक भएको अन्य कुनै धितो लिने व्यक्तिलाई दिनु पर्नेछ।"

(२) उपदफा (५) मा रहेका "कुनै सार्वजनिक वा व्यक्तिगत बिक्रीको माध्यमबाट" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सार्वजनिक रूपमा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

४०. **<u>मूल ऐनको दफा ५१ मा संशोधन</u>**: मूल ऐनको दफा ५१ को उपदफा (३) को,-

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(१) खण्ड (क) को सट्टा देहायको खण्ड (क) राखिएको छः-

"(क) धितोको सम्पत्ति बेचबिखन हुँदा त्यस्तो सम्पत्तिको मूल्य तिरी खरिद गर्ने व्यक्तिले प्राथमिकताको माथिल्लो क्रममा रहेको धितोको हकको अधीनमा रही त्यस्तो धितोको सम्पत्ति, धितोको हक वा अधीनस्थ धितोको हक विशेषाधिकारबिना नै प्राप्त गर्ने, र"

(२) खण्ड (ख) मा रहेका "मूल्य दिई किन्ने सो सम्पत्तिको प्राप्तकर्तालाई" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "मूल्य दिई खरिद गर्ने खरिदकर्तालाई" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

४१. **मूल ऐनको दफा ५२ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा ५२ को उपदफा (२) मा रहेका "सम्पत्तिमा रहेको हक सम्बन्धी लिखित दाबी प्राप्त गरेको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "सम्पत्तिमा अधीनस्थ परिपक्व धितोको हक भएको" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

४२. **मूल ऐनको दफा ५३ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा ५३ को सट्टा देहायको दफा ५३ राखिएको छः-

"५३. **धितोको सम्पत्ति निखन्ने वा सकार्ने अधिकारः** (१) लिखित रूपमा अन्यथा सहमति भएकोमा बाहेक दायित्वको पालना नभएको अवस्थामा धितोको सम्पत्तिबाट सुरक्षित सम्पूर्ण दायित्व पूरा गरी र धितो लिने व्यक्तिले भुक्तानी गरेको कानून व्यवसायीको मनासिब शुल्क र कानूनी कारबाही गर्दा लागेको अन्य खर्च लगायत त्यस्तो धितोको सम्पत्ति पुनः प्राप्त गर्दा, ग्रहण गर्दा, बेचबिखनको तयारी गर्दा वा बेचबिखन गर्दा त्यस्तो सम्पत्ति बिक्री हुनुअगावै धितो लिने व्यक्तिले गरेको अन्य मनासिब खर्च बुझाई धितो दिने व्यक्तिले धितोको सम्पत्ति निखन्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम धितो दिने व्यक्तिले धितोको सम्पत्ति ननिखनेमा वा यस ऐन बमोजिम धितो लिने व्यक्तिले धितोको सम्पत्ति बेचबिखन गर्दा त्यस्तो सम्पत्ति बिक्री नभएमा धितो लिने व्यक्तिले नै त्यस्तो धितोको सम्पत्ति सकार्न सक्नेछ।

तर धितो सम्बन्धी सम्झौतामा धितोको सम्पत्ति सकार्ने सम्बन्धमा कुनै व्यवस्था गरिएको भएमा सोही बमोजिम हुनेछ।"

४३. **मूल ऐनको दफा ५५ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा ५५ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (क) मा रहेका "दर्ता कार्यालयमा दाखिला गरिएको" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "दर्ता अभिलेखमा भरिएको" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

(२) उपदफा (२) मा रहेका "दर्ता कार्यालयमा" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "दर्ता अभिलेखमा" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन्।

४४. **मूल ऐनमा दफा ५८क. थपः** मूल ऐनको दफा ५८ पछि देहायको दफा ५८क. थपिएको छः-

"५८क. **धितोको हक कायम रहनेः** धितो दिने व्यक्तिको सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम दामासाहीको प्रक्रिया सुरु हुँदाका बखत परिपक्व भइसकेको कुनै धितोको हक यथावत् कायम रहनेछ।"

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय